

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Werkinstructie vaccinatie najaar 2026

Voor instellingen **zonder medische dienst**

COVID-19-vaccinatie
Griepvaccinatie
Pneumokokkenvaccinatie

Deze werkinstructie is opgesteld door het RIVM, in samenwerking met GGD GHOR Nederland en leden van de Werkgroep Vaccinaties – Zorginstellingen & Zorgmedewerkers (Actiz, Zorgthuis, V&VN, Verenso, NVAVG, VGN, GGD-GHOR, LHV, NFU, NVZ-Ziekenhuizen, Valente, De Nederlandse GGZ, ZKN, BO-Geboortezorg, DJI, Solopartners, Vereniging SPOT, NBBU, SBOH).

© RIVM 2026

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen, mits onder bronvermelding van: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Contact

RIVM, info@rivm.nl

Het RIVM behoudt zich het recht voor de inhoud van dit document te wijzigen. De meest actuele versie van de werkinstructie kunt u vinden op [Werkinstructie coronaprik 2026](#).
[Cliënten in instellingen met en zonder medische dienst | RIVM](#).

Revisiehistorie

Versie	Datum	Samenvatting belangrijkste wijzigingen
1.0	Juli 2026	Eerste definitieve versie

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Wie komt in aanmerking voor vaccinatie in 2026?.....	3
3.	Tijdslijn 2026.....	4
4.	Selecteren en uitnodigen voor COVID-19-vaccinatie	5
5.	Aanmelden bij de GGD	6
6.	Vorbereidingen voor vaccinatie	7
7.	Vaccinatieproces.....	7
8.	Meer informatie	8
9.	Bijlage	9
9.1	Verantwoordelijkheden	9
9.2	Toestemmingsverklaringen COVID-19 vaccinatie	11

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
Nederland

www.rivm.nl

1. Inleiding

Deze werkinstructie is bedoeld voor medewerkers van zorginstellingen zonder medische dienst. **Deze werkinstructie biedt richtlijnen voor het plannen, uitvoeren en registreren van de COVID-19-vaccinaties binnen de instelling zonder eigen medische dienst.** Zie voor instellingen mét eigen medische dienst de werkinstructie 'Werkinstructie vaccinatie najaar 2026 Voor instellingen met medische dienst'.

Let op: Voor instellingen zonder eigen medische dienst, geldt dat de betrokken huisarts de griep- en pneumokokkenvaccinatie indiceert en toedient aan bewoners, zie de [NHG praktijkhandleiding](#). **Deze werkinstructie richt zich op de coronavaccinatie.**

2. Wie komt in aanmerking voor vaccinatie in 2026?

Tabel: doelgroepen per vaccinatie

Vaccinatie	Wie komt in aanmerking?
COVID-19	- Iedereen van 70 jaar en ouder. - Kinderen en volwassenen met een medische hoog-risico-indicatie, waaronder vanaf 18 jaar <i>alle</i> bewoners van verpleeghuizen, mensen met downsyndroom, mensen met morbide obesitas. - Mensen met medisch risico-indicatie vanaf 50 jaar, waaronder mensen met een verstandelijke beperking.
Griep (<i>ter info:</i> de betrokken huisarts dient de griepvaccinatie toe)	- Iedereen van 60 jaar of ouder. Hieronder vallen ook personen die vóór 1 mei van het volgende jaar 60 jaar worden. - Mensen jonger dan 60 jaar met bepaalde chronische aandoeningen of een verhoogd risico op complicaties bij griep. - Alle bewoners van verpleeghuizen - Alle bewoners van instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, zie NHG Praktijkhandleiding.
Pneumokokken (<i>ter info:</i> de betrokken huisarts dient de pneumokokkenvaccinatie toe)	- Alleen voor aangewezen leeftijdscohorten binnen het programma voor ouderen. In 2026 betreft dit geboortejaren 1948 t/m 1952. - De leeftijdscohorten die de komende jaren in aanmerking komen voor vaccinatie met PCV20 binnen het NPPV, zijn weergegeven in de NHG praktijkhandleiding Pneumokokkenvaccinatie.

Tabel: doelgroepen COVID-19-vaccinatie uitgesplitst

Doelgroep	COVID-19-vaccinatie
70 jaar en ouder (geboren in of vóór 1956)	Ja
60–69 jaar (1957–1966)	Bij medisch risico
50–59 jaar (1967–1976)	Bij medisch risico

18–49 jaar (na 1976)	Bij medisch hoogrisico volwassenen
Kinderen (0 t/m 17 jaar)	Bij medische hoogrisicogroep kinderen
Bewoners verpleeghuis (18+)	Ja (want behoren tot medische hoogrisicogroep volwassenen)
Bewoners instelling voor mensen met een verstandelijke beperking	<i>Alle bewoners vanaf 50 jaar (ze behoren tot medische risicogroep vanaf 50 jaar). Onder de 50 jaar alleen als medische hoogrisicogroep Let op: Bij selectie staat toegelicht hoe omgegaan kan worden met dit beleid</i>
Bewoners overige instellingen voor langdurige zorg	<i>>70 jaar iedereen. <70 jaar indien medische risico of medische hoogrisico. Let op: Bij selectie staat toegelicht hoe omgegaan kan worden met dit beleid</i>

COVID-19-vaccinatie: Mobiele bewoners

Clënten die zelfstandig of met begeleiding naar een priklocatie van de GGD kunnen gaan, mogen gebruikmaken van hun (persoonlijke) uitnodiging om zich te laten vaccineren bij een GGD-locatie.

- Personen van 70 jaar of ouder ontvangen hiervoor een persoonlijke uitnodiging.
- Personen jonger dan 70 jaar worden geïnformeerd via publiekscommunicatie.

Daarnaast is het mogelijk, in overleg met de GGD, om een groepsafspraken te maken voor vaccinatie van alle mobiele cliënten van de instelling op een GGD-locatie. De instelling kan hiervoor contact opnemen met de contactpersoon bij de regionale GGD.

Indien u niet beschikt over de contactgegevens van uw GGD regio-coördinator voor groepsafspraken, kunt u deze opvragen via vaccinatiecovid19@ggdghor.nl.

3. Tijdslijn 2026

	Covidvaccinatie
Juli	Werkinstructie wordt gedeeld vanuit RIVM met de koepelorganisaties. Koepelorganisaties delen instructie met zorginstellingen. GGD'en nemen contact op met instellingen om afspraken te plannen voor het vaccineren van bewoners van de instellingen
Augustus	
September	21 sept: start vaccineren
Oktober	Vaccineren
November	Vaccineren
December	4 dec: eind vaccineren
Januari	Evaluatie vaccinatieronde
Februari	
Maart	
April	
Mei	
Juni	

4. Selecteren en uitnodigen voor COVID-19-vaccinatie

Naar aanleiding van het Gezondheidsraadadvies '[COVID-19-vaccinatie in 2026 en 2027](#)', is de indicatie voor COVID-19-vaccinatie voor bewoners van instellingen voor langdurige zorg aangepast. Bewoners van verpleeghuizen blijven allemaal in aanmerking komen voor de vaccinatie. Bewoners van andere langdurige zorginstellingen komen in aanmerking voor vaccinatie als zij behoren tot de doelgroepen zoals die ook buiten de langdurige zorg zijn gedefinieerd. Zie voor een overzicht van de doelgroepen die in aanmerking komen hoofdstuk 2 van deze werkinstructie. Instellingen zonder eigen medische dienst kunnen een selectie maken op basis van leeftijd. Voor instellingen zonder eigen medische dienst zal het in de praktijk mogelijk niet uitvoerbaar zijn om een selectie te maken voor de COVID-19-vaccinatie op basis van medische indicaties, omdat instellingen zonder medische dienst niet over deze informatie beschikken. De volgende mogelijkheden komen in dat geval naar voren:

- Als de verwachting is dat een groot deel van de bewoners op basis van leeftijd of ziekte of aandoeningen, in aanmerking komt voor de COVID-19-vaccinatie, kan overwogen worden om de COVID-19-vaccinatie in de instelling breder aan te bieden (eventueel aan alle bewoners)
- Wanneer niet verwacht kan worden dat een groot deel van de bewoners op basis van leeftijd of ziekte of aandoeningen in aanmerking komt, wordt niet geadviseerd om de COVID-19-vaccinatie in de instelling breder aan te bieden dan bovenstaande doelgroepen. Op individuele basis kan een behandelend arts de vaccinatie wel adviseren. Of personen kunnen zelf kijken of ze in aanmerking komen voor de COVID-19-vaccinatie op [Coronaprik | RIVM](#).

Uitwerking indicatiestelling specifiek voor woonvormen voor mensen met een verstandelijke beperking

Voor langdurige zorg voor mensen met een verstandelijke beperking geldt dat er een scala aan verschillende vormen van zorg bestaat, van woonvormen voor mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) met een beperkte zorgvraag tot aan zorg voor mensen met een ernstig meervoudige beperking (EMB) met een zeer hoge en intensieve zorgvraag. Ook zijn er woonvormen waar strikt genomen niet iedereen in aanmerking komt voor de COVID-19-vaccinatie. Daarom is voor de gehandicaptenzorg in samenspraak met de VGN en NVAVG een praktische uitwerking van het Gezondheidsraadadvies vastgesteld. Voor woonlocaties waar mensen begeleiding en/of verzorging ontvangen vanwege een verstandelijke en/of lichamelijke beperking, gelden de volgende afspraken:

- Op locaties waar somatische zorg wordt geboden aan mensen die, naast een verstandelijke beperking, ook een fysieke beperking hebben (bijvoorbeeld EMB), wordt tijdens de najaarsronde aan alle bewoners een COVID-19-vaccinatie aangeboden.
- Voor woonvormen waarbij een substantieel/groot deel of de meerderheid van de bewoners 50 jaar of ouder is, kan ervoor

worden gekozen om aan alle bewoners een vaccinatie aan te bieden.

- Voor overige woonvormen voor mensen met een verstandelijke beperking wordt vaccinatie alleen geadviseerd voor:
 - o Mensen van 50 jaar of ouder,
 - o Mensen met ernstig overgewicht,
 - o Personen met het syndroom van Down,
 - o Of een andere indicatie uit de medisch hoogrisicogroep (zie hiervoor de [LCI uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#)).

Hier zullen dus de meeste mensen niet in aanmerking komen voor de vaccinatie en wordt deze niet aan alle bewoners aangeboden.

Op individuele basis kan de behandelend arts een patiënt adviseren om de COVID-19-vaccinatie te halen. Hiervoor kan contact worden opgenomen met de lokale GGD, of een afspraak gemaakt worden via planjeprik.nl of telefonisch via 0800-7070.

Uitnodigen en uitnodigingsmateriaal

De zorginstelling nodigt de bewoners uit door middel van een uitnodigingsbrief met bijbehorende bijlagen.

Uitnodiging voor coronavaccinatie wordt verstrekt via de brancheorganisatie. Informatie en andere materialen zijn te vinden op de website van het RIVM: [COVID-19-vaccinatie bewoners zorginstellingen | RIVM](#).

NB: Het is mogelijk dat cliënten ook een uitnodigingsbrief van het RIVM ontvangen voor de COVID-19-vaccinatie. Deze brief kunnen zij weggooiën, tenzij de cliënten zelf naar de priklocatie van de GGD wil gaan om zich daar te laten vaccineren.

Vragenlijst over de gezondheid

De vragenlijst over de gezondheid is geen onderdeel van de toestemming, maar een laatste controle door de GGD voordat de vaccinatie wordt gezet. In sommige situaties is het beter om de COVID-19-vaccinatie op een ander moment te krijgen.

5. Aanmelden bij de GGD

- Is uw instelling al bekend bij de regionale GGD (van een eerdere vaccinatieronde)? Dan neemt de GGD vanaf juli zelf contact met u op om een afspraak te maken voor het vaccineren van cliënten.
- Het kan zijn dat het, door het aangepaste [Gezondheidsraadadvies](#), dit jaar niet meer nodig is om te vaccineren tegen COVID-19 in uw instelling. Zie voor meer informatie hoofdstuk 2 en 4 van deze werkinstructie. Is het dit jaar niet nodig om te vaccineren in de instelling vanwege het veranderd GR-advies? Dan wordt dat besproken met de regionale GGD.
- Is uw instelling nog niet bekend bij de GGD? Neem dan zelf contact op met de GGD in uw regio om een afspraak te maken.

6. Voorbereidingen voor vaccinatie

- Bereid een geschikte ruimte voor waar het mobiele team kan vaccineren.
- Zorg dat cliënten die gevaccineerd worden hun legitimatiebewijs bij zich hebben.
- Verzamel vooraf toestemming voor vaccinatie en voor het delen van gegevens met het RIVM (zie bijlage voor informatie over toestemming voor vaccinatie)
- Vul de gezondheidsvragenlijst in voor elke cliënt die gevaccineerd wordt.
- Zie bijlage 1 voor een overzicht van verantwoordelijkheden.

7. Vaccinatieproces

Identificatie

- Het mobiele GGD-team komt op de afgesproken datum en tijd naar uw instelling.
- Voor het vaccineren wordt de legitimatie van de cliënt gecontroleerd. Als deze niet aanwezig zijn, mag de medewerker vaccineren als hij/zij zeker weet wie de cliënt is. Voor meer informatie: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#).

Intervallen

- Na een eerdere coronavaccinatie: bij voorkeur minimaal 6 maanden, maar minimaal 3 maanden (12 weken) wachten.

Combinatie met andere vaccins

- COVID-, griep- en pneumokokkenvaccinaties kunnen op dezelfde dag, of kort na elkaar, gegeven worden.
- Prikplaatsen: Als 2 of 3 vaccinaties gelijktijdig of op dezelfde dag toegediend worden, worden ze bij voorkeur in verschillende ledematen gegeven (bijvoorbeeld beide bovenarmen en/of 1 bovenbeen). Als dit niet mogelijk is, mogen twee vaccinaties in dezelfde bovenarm worden gegeven, minimaal 2,5 centimeter afstand tussen de prikplaatsen.
- Het toedienen van meerdere vaccins tegelijk kan de kans op bijwerkingen vergroten, maar de ernst of duur van bijwerkingen per vaccin neemt hierdoor niet toe.

Nazorg & bijwerkingen

- Cliënten worden na coronavaccinatie minimaal 15 minuten geobserveerd (zie [uitvoeringsrichtlijn](#)).
- Mogelijke bijwerkingen: pijn op de prikplek, enkele dagen niet lekker voelen; verdwijnen meestal binnen drie dagen.
- Ernstige of onverwachte bijwerkingen? Meld bij het [Bijwerkingencentrum Lareb](#).

Registratie

De GGD registreert de coronavaccinatie op de gebruikelijke wijze. En deelt deze met het RIVM mits hiervoor toestemming is gegeven op de GVL. Zie ook bijlage 9.2

8. Meer informatie

Informatie voor het publiek is te vinden op de website van het RIVM. Zie [Coronavaccinatie.](#)

9. Bijlage

9.1 Verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden RIVM

- Beschikbaar stellen van uitnodigings- en informatiematerialen aan (koepelorganisaties en brancheverenigingen van) instellingen;
- Aanleveren van benodigde materialen aan de GGD (vaccins en toebehoren);
- Informeren van (koepelorganisaties en brancheverenigingen van) instellingen hoe men bewoners kan aanmelden voor de coronavaccinatie.

Verantwoordelijkheden van de GGD

- De GGD heeft een eigen procesbeschrijving opgesteld voor het vaccineren (vaccinatievoorbereiding op locatie, personele capaciteit inclusief training, registratie);
- De artsen van de GGD zijn medebehandelaar;
- De GGD zorgt dat het personeel deskundig is om deze COVID-19-vaccinatie te kunnen toedienen;
- Na ontvangst van de materialen (vaccins en toebehoren), zorgt de GGD voor het beheer en gebruik conform de [Uitvoeringsrichtlijn](#);
- De communicatie naar instellingen over de planning en vaccinatiedatum;
- Het controleren van de contra-indicaties, de identiteit en de gezondheidsvragenlijst van de bewoners voorafgaand aan het vaccineren;
 - o Bij de identificatie van de bewoner wordt het legitimatiebewijs gecontroleerd. Na deze controle moet het type legitimatiebewijs- en documentnummer worden vastgelegd.
- Het controleren van de toestemming;
- Het vaccineren van de bewoners die door de instellingen zijn aangemeld voor een coronavaccinatie;
- De prikken organisatie (GGD) is verantwoordelijk dat hulp geboden kan worden als er een ernstige reactie kort na de vaccinatie optreedt;
- Het registreren van de coronavaccinatie.

Verantwoordelijkheden instellingen

- Inventariseren welke bewoners binnen de doelgroep vallen en dus in aanmerking komen voor een coronavaccinatie door de GGD;
- Bewoners informeren over de coronavaccinatie en hen attenderen op de komst van de GGD;
- Op grond van de Wgbo, de artseneed en de gedragsregels voor artsen hebben artsen VG de plicht om voor hun bewoner te zorgen en hem/haar voor schade te behoeden. Instellingen kunnen op grond hiervan artsen VG van de bewoners in de instellingen raadplegen omtrent de coronavaccinatie¹;

¹[De Kwestie - Ontbrekende zorgvraag: Falende zorgplicht | medisch contact](#)

- Zoals bij voorgaande campagnes wordt informatie over de contra-indicaties en/of aandachtspunten opgevraagd. Dit is alleen nodig als de antwoorden van de bewoner op de gezondheidsvragenlijst van de GGD daar aanleiding toe geven. Daarbij heeft het de voorkeur, dat deze informatie binnen de instelling wordt ontvangen door een zorgprofessional op wie ook een beroepsgeheim rust;
- Het maken van een afspraak met de GGD over de priklocatie en -datum en het doorgeven van het aantal bewoners en persoonsgegevens voor de coronavaccinatie;
- De instelling zorgt ervoor dat alle benodigde (medische) informatie over de bewoners beschikbaar is op de overeengekomen vaccinatie dag, het vooraf controleren van de contra-indicaties, de identiteit, toestemming vaccinatie, toestemming gegevens delen met het RIVM en de gezondheidsvragenlijst van de bewoners voorafgaand aan het vaccineren en een check of de bewoner op de dag van de coronavaccinatie geen koorts heeft;
- Instellingen treffen benodigde voorbereidingen voor het bezoek van de GGD, zoals het organiseren van een veilige en efficiënt ingedeelde priklocatie en zorgen voor bewoner specifieke ondersteuning;
- Zorgdragen voor de aanwezigheid van het legitimatiebewijs van de bewoner. Het type legitimatiebewijs- en het documentnummer dienen namelijk door de GGD te worden vastgelegd;
- Als het aantal te vaccineren bewoners op locatie wijzigt, moet de instelling dit zo snel mogelijk doorgeven aan de GGD.

Toelichting de GGD als medebehandelaar (of een andere partij die de vaccinatie zal uitvoeren in bijvoorbeeld gemengde woonvormen)

De Wgbo spreekt van 'personen die rechtstreeks bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst zijn betrokken'. Deze personen worden ook wel 'medebehandelaar' genoemd. Conform de Wgbo geldt dat een arts patiëntgegevens mag uitwisselen met medebehandelaars zonder expliciete toestemming van de bewoner. Op grond van zogenaamde 'veronderstelde toestemming' mogen zij relevante informatie van de behandelend arts ontvangen.

De voorwaarde die bepaalt of men kan spreken over medebehandelaar, is of diegene op enigerlei wijze betrokken is bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. In het algemeen geldt dat een assistente, verpleegkundige en leden van een behandelteam te duiden zijn als medebehandelaar. Maar ook een patholoog die op verzoek van de behandelend arts weefsel van een bewoner beoordeelt, wordt als medebehandelaar betiteld.

Op basis van deze context geldt dat het op verzoek van de behandelend arts (huisarts) doen zetten van een vaccinatie te beschouwen is als een behandeling die past binnen de uitvoering van de behandelingsovereenkomst. De behandelend arts voert een selectie van de geïndiceerde doelgroepen uit en bepaalt aansluitend welke bewoners in aanmerking komen voor een coronaprik. Daarbij geldt dat het de

verantwoordelijk van de behandelend arts is de contra-indicaties te beoordelen.

Pas als dat heeft plaatsgevonden, zal op verzoek van de behandelend arts een arts van de GGD de coronaprik zetten. Dat deze arts in dienst is van de GGD doet hier geen afbreuk aan.

Bovenstaande betekent overigens niet dat de medebehandelaar vrijgesteld is van zijn plichten. Zo geldt dat de medebehandelaar een eigen informatieplicht heeft richting de bewoner.

Op basis van het bovenstaande is de conclusie dat ook artsen van een particuliere organisatie onder omstandigheden beschouwd kunnen worden als medebehandelaar. Concreet betekent dit dat de arts van de GGD, die op verzoek van de behandelend arts de coronaprik zet, te beschouwen is als medebehandelaar. Maar deze arts moet zich er wel zelf van overtuigen dat de vaccinatie op dat moment gegeven kan worden.

9.2 Toestemmingsverklaringen COVID-19 vaccinatie

Toestemming voor vaccinatie

De (wettelijk vertegenwoordiger (indien van toepassing) van de) bewoner dient toestemming te geven voor de coronaprik. De toestemming wordt door de arts VG genoteerd in het (medisch) dossier van de bewoner. Als in het verleden al toestemming is gegeven voor een coronaprik met een mRNA-vaccin, dan geldt deze toestemming nog steeds totdat de bewoner deze intrekt. Tenzij de bewoner een eenmalige toestemming heeft gegeven.

Meer informatie over de coronaprik leest u op: www.rivm.nl/coronaprik.

Toestemming uitwisseling vaccinatiegegevens

Ook voor de uitwisseling van vaccinatiegegevens met het RIVM dient de (wettelijk vertegenwoordiger (indien van toepassing) van de) bewoner toestemming te geven. Het RIVM gebruikt de vaccinatiegegevens om te monitoren hoeveel mensen een vaccinatie hebben gekregen, onderzoek uit te voeren naar de werkzaamheid van het vaccin, en in samenwerking met Bijwerkingencentrum Lareb bijwerkingen te onderzoeken.

Heeft de bewoner in het verleden al toestemming gegeven voor het delen van vaccinatiegegevens met het RIVM? Dan is deze toestemming geldig totdat de bewoner deze intrekt.

Meer informatie hierover leest u op:

rivm.nl/corona/coronaprik/registratie-privacy.

Toestemming en informatieverstrekking minderjarigen

Informatie is te vinden in de LCI-richtlijn: [uitvoeringsrichtlijn COVID-19-vaccinatie](#)

Overig

De zorgverlener kan gewezen worden door de eigen instelling op de eigen interne procedure voor het uitvoeren van een medische behandeling en het vragen van toestemming op grond van de Wgbo.

Dienen bewoners die zich hebben gevestigd in een (zorg)instelling, NA de laatste COVID-19 vaccinatieronde (m.a.w. nog geen COVID-19

vaccinatieronde hebben meegemaakt in deze (zorg)instelling), een toestemmingsformulier in te vullen (of hun wettelijk vertegenwoordiger) evenals nieuwe toekomstige bewoners?

Het geven van toestemming voor een vaccinatie is persoonsgebonden. Iedere nieuwe bewoner die in aanmerking komt voor een vaccinatie, zal daarom toestemming moeten geven voordat de vaccinatie gezet mag worden.

Een uitzondering hierop kan zijn dat de nieuwe bewoner zijn medisch gegevens heeft laten doorsturen naar de nieuwe (zorg)instelling, inclusief een ondertekend toestemmingsformulier voor vaccinatie. Voor de volledigheid is het echter te adviseren de nieuwe bewoner of diens wettelijk vertegenwoordiger om toestemming voor de vaccinatie te vragen.